7. Прочитайте текст. Випишіть у 3 колонки: 1) слова, в яких кількість букв та звуків однакова; 2) слова, у яких звуків більше, ніж букв; 3) слова, у яких звуків менше, ніж букв.

Свято Миколи відбувається навесні й взимку. У народних віруваннях Святий Микола користувався великою любов'ю та пошаною як помічник і заступник усіх трударів, особливо хліборобів. У Києві церква Святого Миколая була збудована одна з перших. З Його ім'ям пов'язано багато цікавих обрядів. Наприклад, на Львівщині та Тернопільщині до свята випікали спеціальне печиво — миколайчики. Його клали дітям уночі під подушку. Звичай обдарування на Миколая дітей зберігся й у наші дні. На Київщині в день «весняного» Миколи готували заздравні обіди. Взимку на Харківщині співали: «Святий Микола Чудотворець на небі не сидить, а тут, на землі, людям помагає». (*Т. Зеленченко*)

Фонетична транскрипція

Фонетична транскрипція — це спосіб передачі на письмі усної мови з усіма її особливостями.

Основні правила транскрипції

- Слова або речення беруть у квадратні дужки: *музика* [му́зи^{е}ка].
- Якщо слово має більше ніж один склад, ставлять наголос: *бузок* [бузо́к].
- Усі слова пишуть із малої літери: *Одеса* [оде́са].
- Букви ***я, ю, є, ї, ь*** та ***апостроф*** у транскрипції не вживають.
- Африкати **дж** і **дз** позначають спеціальними символами чи двома літерами з дужкою зверху: дж → [д͡ж], дз → [д͡з]: *родзинка* [ро д͡зи́нка], *джміль* [д͡ж м'іл´].
- **[е^{и}], [и^{е}], [о^{у}]** позначають вимову ненаголошених звуків, наближену до інших звуків: *село* [се^{и}ло́], *зима* [зи^{е}ма́], *голубка* [го^{у}лу́бка].
- Значок м'якості [´] і пом'якшення ['] ставлять праворуч від літери вгорі: *сядь* [с´ад´], *люлька* [л´у́л´ка], *явір* [йа́в'ір], *тихі* [ти́х'і].
- Знак [:] ставлять на позначення подовження та подвоєння: **нн** → [н:], **дд** → [д:], [д´:], **сс** → [с:], [с´:], **лл** → [л:], [л´:] тощо: *знання* [знан´:а́], *міддю* [м'ід´:у], *зілля* [з´іл´:а], *колосся* [коло́с´:а].
- Буквосполучення **-ться** і **-шся** записують так:
  -ться → [ц´:а]: *учиться* [учи^{е}ц´:а],
  -шся → [с´:а]: *учишся* [учи^{е}с´:а].

ЗАВДАННЯ ЗНО МИНУЛИХ РОКІВ

1. **ЗНО–2006** (пробне тестування)[1]

Приголосні звуки тільки дзвінкі в усіх словах рядка

А джерельний, ґазда, в'юнець, гриб
Б жанр, забіг, лід, джміль
В колеж, регіон, неділя, мова
Г добро, лимон, рейс, недорогий
Д медаль, мармур, рельєф, немовля

2. **ЗНО–2006** (пробне тестування)

Усі слова пишуться з літерою *ґ* в рядку

А джи(г, ґ)ун, (г, ґ)удзик, а(г, ґ)рус, (г, ґ)учний
Б (г, ґ)рунтець, мамали(г, ґ)а, (г, ґ)уля, (г, ґ)азда
В (г, ґ)анок, (г, ґ)валт, (г, ґ)роно, (г, ґ)ава
Г джи(г, ґ)іт, (г, ґ)речний, об(г, ґ)рунтувати, (г, ґ)уцул
Д (г, ґ)атунок, за(г, ґ)ратувати, за(г, ґ)артувати, (г, ґ)ринджоли

[1] Усі завдання ЗНО минулих років можна знайти на сайті OSVITA.UA за покликанням: https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html. Також їх можна виконати онлайн, зіскановавши розміщені праворуч від завдань ЗНО минулих років QR-коди.

ЗНО–2006 (основна сесія)

Приголосні звуки тільки глухі в усіх словах рядка

А фікус, папуга, цукати, тьохкати

Б капуста, пакетик, сахатися, ціпочок

В ситечко, тапочки, пайок, часопис

Г тактика, пощастити, сестриця, цяточка

Д сипучість, частка, пакуночок, точиться

ЗНО–2006 (пробне тестування)

Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

А відзвук, їжак, ячмінь, здоров'я

Б джміль, щирість, п'ять, вугілля

В земля, райдуга, європеєць, порядок

Г щавель, ательє, лічба, боєць

Д сон, якийсь, подорожжю, заєць

Коментар. Такий тест є типовим і найчастотнішим за всі роки проведення ЗНО. Зазвичай у правильній відповіді подають слова, у яких є буква, що позначає два звуки (**я, ю, є, ї, щ**), і **ь**, який жодного звука не позначає. Відповідь **Г щавель**, ательє, лічба, боєць.

ЗНО–2006 (додаткова сесія)

Позначте рядок, у якому в усіх словах фонетична транскрипція відображає нормативну вимову.

А кожух [ко^{у}жу́х], левада [лева́да]

Б приносить [при^{е}но́си^{е}т´], походжає [походжа́йе]

В голубка [го^{у}лу́бка], свято [с´в'а́то]

Г промінчик [пром'ін´чи^{е}к], земля [зе^{и}мл´а́]

Д кишеня [ки^{е}ше́н´а], зозуля [зозу́л´а]

ЗНО–2008 (пробне тестування)

Букви ***я, ю, є, ї*** позначають два звуки в усіх словах рядка

А інтерв'ю, нянька, професія, ягуар

Б рельєф, торф'яний, фантазія, об'їзд

В м'ята, клієнт, зброяр, лялька

Г явір, земля, слов'янський, ескадрилья

Д ідея, юстиція, конферансьє, життєпис

Коментар. Згадуємо «Співвідношення звуків і букв».

ЗНО–2010 (друга сесія)

Звук [ґ] потрібно вимовляти в обох словах рядка

А об..рунтувати, во..зальний.

Б за..ратований, нама..атися

В ..удзичок, перемо..ти

Г а..русовий, домо..тися

Коментар. Згадуємо «Слова з літерою ґ» і «Уподібнення приголосних звуків». Відповідь **А** об..рунтувати, во..зальний. Слово *обґрунтувати* походить від слова *ґрунт*. Буква **ґ** позначає звук **[ґ]**. У слові *вокзальний* відбувається уподібнення глухого **[к]** до дзвінкого **[з]**: [воґзал´ни^{е}й].

ЗНО–2015 (основна сесія)

Звук **[д]** є в кожному слові рядка

А кладка, футболіст, город

Б ведмідь, десять, джерело

В баскетбол, душа, дзвінок

Г податок, дятел, звідти

Д дитина, боротьба, день

Коментар. Правильна відповідь **А** кладка, футболіст, город. Згадуємо «Уподібнення приголосних звуків». У слові *кладка* в кінці складу оглушення не відбувається. У слові *футболіст* відбувається одзвінчення глухого перед дзвінким. У слові *город* в кінці слова оглушення не відбувається.